

STUDENTEN WEEKBLAD

8^e Jaargang.
No. 17.

REDACTEUREN: CH. E. DUTILH, J. A. SCHOUTEN, J. H. TELDELS,
J. P. VALKEMA BLOUW, F. A. VENING MEINESZ. (DELFT)

A. C. JAGER, J. C. DE JOODE, K. F. KATZ, W. J. H. MASCHHAUPT.
VAST MEDEWERKSTER: MEJ. I. WILLEKES MAC DONALD. (AMSTERDAM)

Donderdag
8 Febr. '06.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f 3,50, bij vooruitbetaling f 3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER • DELFT

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen. Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Eerstvolgende Vergadering der Delftsche Redactie ten huize van den heer Ch. E. DUTILH, Leeuwenhoeksingel 3, op Dinsdag 13 Februari 1906, des middags om 4 uur.

Eerstvolgende Vergadering der Amsterdamsche Redactie ten huize van den heer K. F. KATZ, Weteringschans 233, op Maandag 12 Februari 1906, des avonds om 10 uur.

Abonnés op den 7^{den} Jaargang van dit blad, die een titel en inhoud voor dien jaargang wenschen te ontvangen, wordt verzocht hiervan den uitgever kennis te geven.

J. WALTMAN JR.

Wat en hoe?

Meer en meer raakt men er van doordrongen, dat er inderdaad gevaren dreigen, meer en meer gaat men inzien, dat wij op onze hoede moeten zijn en maatregelen nemen, teneinde ook van onze zijde de tot-stand-koming eener goede regeling van examens en onderwijs te kunnen bevorderen.

Dat is een goed teeken: het wijst op leven en belangstelling, waar deze thans zoozeer noodig zijn.

Maar als men het er over eens is, dat er iets gedaan moet worden, dan rijzen er twee vragen, die onmiddellijk antwoord eischen: Wat? en Hoe?

In de eerste plaats: wat? Zeer veel. Ik zal trachten, lezer, u een klein overzicht te geven van hetgeen, naar ik mij voorstel, zeer zeker daarvoor in aanmerking komt. Het veld, waarover ons werken zich zou moeten uitbreiden, wordt logisch in drie gebieden verdeeld. In ieder gebied zal dan nog een zeer ruim terrein te bearbeiten zijn.

't Eerste gebied dan omvat die studiebelangen, die zich in hoofdzaak tot ééne faculteit beperken. Hieronder kunnen er zijn van zeer groot belang: goede regeling van college- en teekenuren, onvoldoende colleges, onvoldoende assistentie, overbrenging van een college van één studiejaar naar een ander, of van een deel der exameneischen van één examen naar een vorig of een volgend, onvoldoende ruimte, ventilatie bij lessen en oefeningen, kortom 't vormt een zeer uitgebreid arbeidsveld.

In de tweede groep zou ik die belangen willen onderbrengen, welke in hoofdzaak overeenkomen met die van de eerste, maar zich over meerdere faculteiten uitbreiden. Hoevele colleges en oefeningen zijn er niet gemeen aan ingeschrevenen voor verschillende studievakken? Hier krijgen wij te doen met gemeenschappelijke belangen van studenten van verschillende faculteiten, waarmede men bij de regeling der vertegenwoordiging rekening zal moeten houden.

Eindelijk zie ik nog een derde groep.

Hierbij heb ik het oog op al die quaesties, die direct samenhangen met de algemeene beginselen, welke de inrichting van onderwijs en examens beheerschen.

Hiertoe behoort dan ook een deel van hetgeen ik de vorige week besprak. Zoo b.v. de vraag van het te groot aantal college-uren. Zooals nu voor eenige categoriën van studenten de regeling is, heeft men zeer bepaald eene overlading, die slechts belemmerend op den goeden gang van zaken werken kan. Even duidelijk is het echter, dat ieder college, op zich zelf beschouwd, zijn nut heeft en dat deze vermindering slechts ten koste van eene wijziging in 't

beginsel van het onderwijs mogelijk zal zijn. Men zal er van moeten afzien, in de college-uren den vollen omvang van het vak te behandelen. Vroeg of laat zal men toch daartoe moeten geraken, want het is duidelijk, dat de techniek steeds voortschrijdt, terwijl het opvoeren van het aantal lessen weldra een volledige onmogelijkheid zal worden en eene vijfjarige studie reeds lang genoeg is, om verlenging van den normalen studietijd als ten eenenmale ongewenscht te doen verwerpen. Misschien vind ik aanleiding op deze punten later nog eens meer uitvoerig terug te komen. Ik meen met het bovengenoemde te kunnen volstaan om u duidelijk te maken, dat, ten eerste, deze derde groep een voor ons allen zeer belangrijk werkterrein omvat en, ten tweede, dat dit tevens verreweg het moeilijkste gebied is, zoo zelfs, dat men zich langdurigen arbeid zal moeten getroosten om zich voldoende in al deze quaesties in te werken.

Ziehier in groote grondtrekken mijn antwoord op de vraag: wat?

En nu de tweede: hoe moet nu al dat werk worden aangevat? 't Antwoord kan dunkt mij slechts zijn: „Zoo krachtig mogelijk.” Dan hebben wij dus nog maar na te gaan: „Gegeven de toestanden in Delft, hoe komen wij „dan tot eene regeling, die in dezen belangrijken tijd ons „de grootste waarborgen geeft voor eene krachtige behartiging onzer studiebelangen?”

't Zal duidelijk zijn, dat het van het allergrootste belang is, zooveel mogelijk alle bestaande krachten op dit eene punt samen te leiden. Wil men toch overgaan tot het oprichten eener nieuwe vereeniging, dan zijn daaraan groote gevaren verbonden: men zal wellicht langzamerhand eene macht gaan vormen, maar in den beginne zal deze vereeniging met alle bezwaren te kampen hebben, aan nieuwe vereenigingen eigen: onbekendheid, gebrek aan samenhang, men heeft nog geen reden, iets voor zulk eene organisatie te gevoelen, die nog nooit iets heeft gedaan; bovendien zal in den eersten tijd veel energie moeten worden verbruikt om reglementen samen te stellen, enz.; eindelijk zal in de verschillende hoofden heel wat arbeidsvermogen in schadelijke warmte worden omgezet door de wrijving van gedachten over den juisten vorm van organisatie. Deze laatste twee bezwaren gelden voor iedere duurzame regeling, die men nu plotseling in het leven zou willen roepen. 't Gevolg zou zijn: verzwakking van het optreden, juist nu groote kracht en eensgezindheid noodzakelijk zijn.

Door dergelijke overwegingen geleid, kwam de vergadering van den Senaat van het D.S.C. met de besturen der vakvereenigingen — ingevolge de motie der laatste corpsvergadering door den Senaat bijeengeroepen — tot een ander voorstel, 't welk in het kort hierop neerkomt:

De belangen der eerste groep (die ik hier kortweg afdelingsbelangen noemen zal, in tegenstelling met gemeenschappelijke belangen als benaming voor die der tweede en algemeene vragen voor die der derde groep), de afdelingsbelangen dus zullen door de besturen der vakvereenigingen behartigd worden.

Verder wordt eene commissie ingesteld, bestaande uit eenige personen, die getoond hebben, zich bijzonder voor deze zaken te interesseeren. Deze commissie heeft tot taak,

1°. in overleg met de vakverenigingsbesturen of hunne gevolmachtigden te zorgen voor de gemeenschappelijke belangen. 2°. hare aandacht te wijden aan de groep der algemeene vragen, de studie betreffende en 3°. zoo mogelijk op grond der opgedane ondervinding eene regeling voor te bereiden van duurzamer aard.

Voor deze commissie werden de namen genoemd van de H. H. Korthals Altes, De Fremery, Van der Hoeven, J. A. Schouten en Telders. Van nog niet allen is bekend, of zij de benoeming willen aanvaarden.

De vakverenigingsbesturen schreven reeds vergaderingen van hunne vakverenigingen uit, waar zij machtiging zullen vragen, in den zin dezer oplossing werkzaam te zijn. In beginsel werd besloten, eene vergadering van alle ingeschrevenen der T. H. S. te beleggen, waar dezen zouden worden uitgenoodigd, zich voor dit voorloopig plan van actie uit te spreken en hunne studiebelangen dus voorloopig aan de vakverenigingsbesturen en meergenoemde centrale commissie toe te vertrouwen.

Er rest ons dus nu nog slechts de hoop uit te spreken, dat de vakverenigingen het vertrouwen in hunne besturen zullen stellen, dat door de omstandigheden dringend geëischt wordt, en dat op de algemeene vergadering van ingeschrevenen bijna niemand zal ontbreken. Het geldt hier toch, door een algemeene opkomst, aan de buitenwereld te doen blijken, dat de ingeschrevenen allen in de te behandelen zaken belang stellen, en 't behoeft wel geen betoog, dat daarom ieders opkomst van het grootste belang is.

J. H. TELDERS.

Na zetting van onderstaand artikel hadden wij een onderhoud met den schrijver, waarin hij ons uitdrukkelijk verzocht het stuk te laten vervallen, niet omdat hij terugkwam op de in zijn woorden uitgesproken opinie naar aanleiding van de kwestie studieleven, maar omdat hij het niet den juisten tijd oordeelde nu zijn meening bloot te leggen, thans, nu eerder behoefte is aan een bewijs van medewerking van de hand der niet-corpsleden dan een debat over een eerst later te behandelen onderdeel.

Hoewel wij hem gaarne ter wille wenschten te zijn, stuitten wij op te veel praktische bezwaren en moesten ons tevreden stellen met deze mededeeling.

't Corps en Studiebelangen.

't Zal velen nog versch in 't geheugen liggen, en zoo niet, dan roep ik 't nu in hun geheugen terug, dat 't Bondsbestuur tot den Senaat van het D. S. C. een brief richtte, waarin om wederzijdsche erkenning werd gevraagd in 't belang van de Studenten te Delft in 't algemeen, in 't belang van 'n betere en minder scheeve verhouding tusschen de leden en besturen van beide vereenigingen in 't bijzonder. Hierop is kort en bondig door den Senaat geantwoord, dat huns inziens geen termen hiervoor aanwezig waren.

Wat zien we nu echter gebeuren? Die zelfde Senaat (zijn 'tal niet dezelfde personen misschien, 't is dan toch de vertegenwoordiging van het corps) komt eensklaps met 'n verbroederings-idee (??), 't voorstel n.l. dat studieleiden tot 't corps zullen worden toegelaten, en hiervoor iedere student zich zal kunnen opgeven. Welk oordeel hebben toch de corpsleden, de goede natuurlijk niet te na gesproken, wel omtrent 't karakter van hun mede-studenten die lid van den Bond zijn? Denken zij, dat die studenten ooit lid zullen worden — en dan nog wat voor lid — van een vereeniging die 1e principes heeft geheel in strijd met die van den Bond, maar die 2e de toegestoken hand, ruitelijk aangeboden om 'n door niets gemotiveerde negatie te doen ophouden, even ongemotiveerd zagen afwijzen? De tijd is reeds verre dat er over ons, bij ons en zonder ons gehandeld kan worden. De Bond is officieel door den Senaat der T. H. S. erkend, heeft in den loop der tijden haar recht van bestaan bewezen, ondanks alle struisvogelpolitiek van het D. S. C., en kan zich dus met deze regeling niet vereenigen.

Niet dat de Bond niet wil werken tot alles wat bevorderen kan den bloei en vooruitgang der T. H. S. en 't welzijn van hen die er studeeren, maar zij kan door de houding van het corps niet anders dan zich tegen deze regeling verzetten.

Ik geloof dan ook te spreken namens alle Bondsleden als ik zeg: Geen bondslid zal bij 't tot stand komen der nieuwe regeling lid blijven van zijn vakvereniging.

Dat 't corps ook hier niet getoond heeft dat zij 't ernstig meent met de algemeene samenwerking — welken indruk 't stuk van den Heer Schouten in 't vorig Studenten-Weekblad wilde maken — blijkt uit 't feit dat wel oudsenatoren uitgenoodigd waren ter vergadering (en terecht; er staan hier gewichtige belangen op 't spel voor het Corps), waarop de kwestie voorloopig werd besproken, maar niet 't bondsbestuur.

De bond heeft als vereeniging naast 't corps ook belangen, die bij deze zaak geraakt worden.

't Had op den weg van het D. S. C. gelegen toen te toonen hoe zij deze zaak, als van algemeen belang zijnde, wenschte te behandelen, met terzijdezetting van alle kinderachtige en kleinzielige tradities.

Mijns inziens is er trouwens geen enkel gegrond argument te vinden, waarom 't corps zich leenen wil tot 'n soort boeman om de professoren als 't ware schrik aan te jagen, dat, doen ze den zin niet van de vakverenigingen, ze het met 't corps te kwaad zullen krijgen.

Ik hoop niet dat 't corps zoo aanmatigend zal zijn.

Bovendien, wie zal lid willen worden van een vereeniging, waarvoor hij 't bestuur niet mag kiezen en waarvan hij eigenlijk een soort zichzelf betalende claue vormt? Want voor zijn f 0,25 mag hij hooren dat de senaat met 'n zeker pathos zal kunnen zeggen: Ziet, de geheele Delftsche studentenwereld staat achter mij!

Om gekozen te kunnen worden in den senaat, moet men natuurlijk 'n echt corpslid zijn, dus de studieleiden vormen 't stemvee.*)

Ik zou willen voorstellen:

1e. Blijft vasthouden aan 't idee dat studiebelangen noch Corps- noch Bondszaak is, maar een belang dat alle studenten betreft.

2e. Sticht 'n vereeniging ter behartiging van studiebelangen. 't Voorloopig bestuur van de vereeniging tot uitgifte van Dictaten zou zich bijv. als voorloopig bestuur kunnen opwerpen, en 'n reglement ter goedkeuring aanbieden.

(Ze behartigt toch reeds 'n gedeelte der studie).

3de. Wordt allen lid van die vereeniging.

E. M. VAN DER ZIJL.

*) Stemvee hier waarschijnlijk gebruikt in de minder alledaagsche beteekenis van niet-stemgerechtigden. Zie drie zinnen vroeger (Noot van den corrector.)

Kort antwoord.

Waar ik vrees dat bovenstaand stuk werkelijk de meening zou kunnen zijn van meerdere Bondsleden, is het dringend noodzakelijk even enkele misvattingen op te ruimen.

Wat willen we hebben? Actie en organisatie.

Welke lichamen komen daarvoor in aanmerking?

Lichamen die of in een natuurlijk contact zijn met de studie als de Vakverenigingen, en lichamen die door hun macht en aanzien een belangrijken steun kunnen geven in ernstige gevallen, als zij bovendien den wensch te kennen geven tot een organisatie mede te werken.

Behoort tot een dezer categoriën de D. S. B.?

Is er van dit standpunt beschouwd voor een logisch denkend Bondslid iets beleedigends in een onderhandeling van D. S. C. en Vakverenigingen met uitsluiting van andere lichamen, dus ook den D. S. B.?

Houden wij in het oog dat de vorming eener organisatie een vraag is van de praktijk en niet van de theorie. Op de kwestie studielid ga ik niet in, dit zal voldoende ter sprake komen zodra begonnen is met de onderhandelingen over een definitieve regeling.

Bij de 5de alinea zou ik willen zeggen:

Dat 't Corps ook hier wel getoond heeft dat zij (brrrr!) 't ernstig meent met de algemeene samenwerking blijkt uit 't feit dat de afgevaardigden der vakverenigingen uitgenoodigd waren ter vergadering, waarop de kwestie voorloopig werd besproken.

Uw laatste regelen over de verhouding van die „studieleiden“ dragen toch wel een enigszins vervroegd karakter, want hoe is het u mogelijk die zoo precies aan te geven, waar de voorstellen der regeling zelve nog niet op detaillering zijn ingegaan?

Uwe motiveering van het niet studielid willen worden van Bondsleden is mij niet duidelijk, dit is toch slechts een zakelijke band alleen met het oog op een practisch samen-

werken gesloten en heeft niets te maken met principes enz., liggende buiten het gebied der studie.

Ik geef u in overweging, schort uw oordeel over mogelijk te treffen regelingen op tot tijd en wijle er definitieve voorstellen worden gedaan, anders vecht ge tegen windmolens en verder, tracht eens uit te zien boven uwe eigen cōteriebelangen, dan zoudt ge misschien komen tot het waardeeren van een goede bedoeling, ook in uw tegenstanders. Het gaat er hier niet om belangen van den bond als vereeniging te raken, de macht van het corps te vergrooten of meer dergelijke hersenschimmen, maar het is er om te doen om met de beschikbare krachten te komen tot een flinke regeling voor allen, en dit wordt van uwe zijde over het hoofd gezien.

J. A. SCHOUTEN.

Studiebelangen.

Ondergeteekenden verklaren naar aanleiding van het artikel van den heer Van der Z., voorkomende in dit nummer van het S.-W., dat het slechts zijn persoonlijke meening weergeeft en niet die van het meerendeel der Bondsleden, en zij betreuren ten zeerste 't verschijnen van een dergelijk niet verzoeningsgezind artikel in dezen tijd.

R. W. VAN DER VEEN.
J. J. TERWIEL.

De Corpsvergadering van 2 Februari.

Motto: Het is logisch dat slechts een organisatie onder de arbeiders macht naar buiten uitoefent.
MARX III pag. 1111.

Sinds lang is er geen zoo druk bezochte Corpsvergadering geweest. De ruim 200 aanwezige leden, toonden, dat er belangstelling was voor de te behandelen kwestie. Het bleek echter, dat deze over andere punten liep, dan men had meenen te mogen verwachten, na de uiteenzetting, door Korthals Altes, op Debating, van zijn toenmalige plannen gegeven.

Na de uitreiking van het cadeau aan Schipper, onder applaus, ging de president over tot de kwestie van den dag.

Hij wees er op, dat organisatie der ingeschrevenen langen tijd zou vorderen en dat met het oog op den korten tijd, die ons nog scheidt van de examens, het wenschelijk zoude zijn eerst aan de regeling daarvan de aandacht te wijden. Hoewel het Corps den laatsten tijd zich niet bemoeide met studiezaken, zegt toch artikel 1, Hoofdstuk I van de Corpswet dat het D. S. C. zich o. a. ten doel stelt behartiging der belangen (dus ook studiebelangen) van zijn leden en ziet de Senaat de wenschelijkheid er van in, zoo noodig voor die studiebelangen op te komen. Hij stelt voor een motie, waarin de Corpsvergadering den Senaat machtigt tot het nemen van de noodige stappen in die richting, zoo mogelijk in overleg met de Vakvereeningen.

De eerste die in het debat het woord krijgt, de heer Zoetelief Norman, wil wachten tot de examenregelingen vaststaan en ziet de noodzakelijkheid eener blijvende organisatie, die bij gebrek aan te behandelen zaken slechts een kwijnend bestaan zal voortslepen, niet in.

De heer Van der Voort vreest moeielijkheden, waar de Senaat officieel in aanraking zou kunnen komen met het bestuur van den D. S. B., daar dit zich misschien ook in de zaak zal mengen; hem lijkt het beter een commissie te benoemen.

De president wijst op het belangrijke, juist van officieel optreden van den Senaat, wiens prestige zoowel grooter is dan dat van een commissie als van den Bond.

De heer Kubatz wenscht een vergadering van alle ingeschrevenen, waarop de president antwoordt, dat deze later ook zonder twijfel zal worden uitgeschreven.

De heer De Iongh zag de motie gaarne gewijzigd, zoodanig dat er in opgenomen werd de afkeuring over de uitvoering van de H. O. wet.

De president is het oneens met deze wijziging en de heer de Iongh trekt zijn voorstel in.

Na nog eenige aanmerkingen, die of niét ter zake dienende of voorbarig of voer de motie, waren, werd deze in stemming gebracht. De uitslag was dat er slechts 2 stemmen tegen en vier blanco stemmen waren.

Nog dient de aandacht gevestigd op de speech van den heer Telders, waarin deze er den nadruk op legt, dat de

aktie niet moet verwateren tot een tegenstribbelen tegen het maken van teekeningen, maar zich uitsluitend moet richten op dat hoogste belang, de wetenschappelijkheid der studie aan de T. H. S.

De geestdrift door deze rede ten top gestegen, uit zich in een spontaan *Iō vivat*, waarna de president de vergadering sluit.

MED. V.

Een maatschappelijk verschijnsel.

VII.

Aan het slot van het vorige hoofdstuk (S. W. van 25 Jan.) duiden wij even op de arbeidsbeurs en haar verhouding tot de verzekering.

En met, dat wij hierover gaan spreken, komen wij op het gebied der wetgeving en tevens op dat der vakvereeniging. Het is toch voor de hand liggend, dat een kwestie, een vraagstuk, dat zoo nauw den werkman raakt, op het vereenigingsleven zijn invloed moet uitoefenen en de daardoor ontstane gisting en werking van anderen moet zich tot in de parlementen der industrie-staten voortplanten. Niet alleen werd de vakvereeniging gedwongen tot ingrijpen door een verklaarbare daling van haar ledental in tijden van groote werkloosheid en door den duidelijk voelbaren achteruitgang van het solidariteitsgevoel, gevolgelijk onderkruipend met zich brengend, maar vooral doordat het welzijn van haar leden en van haar „klasse”, waarvan het bevorderen haar doel en streven moet zijn, te veel geschaad wordt.

Uit de vrees voor onderkruiperij, voor het werken beneden den plaatselijken loonstandaard, volgde, dat zij, te klein nog, het loon op peil te houden — desnoods met machtsmiddelen — alle pogingen instelde om hare leden aan werk te helpen en bij gebrek hieraan, verplaatsing van de werkloozen naar andere streken in de hand werkte. Kon zij uit den aard der zaak aan de eerste voorwaarde slechts weinig voldoen, zij paste het tweede middel zooveel te meer toe. Verscheidene vakvereeningen dan ook gaven den werkloozen zonder voorbehoud een reispenning, hoogstens aan een maximum gebonden, berekend naar een zekere reis lengte in kilometers. Hoewel langzamerhand meer vereeningen beperkende bepalingen omtrent deze reisondersteuning gaven invoeren en groote contrôle op den reizenden handwerksman uitoefenden, werkte deze methode toch het vagebondeeren en het onstandvastige van den arbeider in de hand, zoodat het niet te verwonderen is, dat deze ondersteuningsmethode, erfenis van oude gildentijd, meer en meer verviel en men dezen post bij de werkloozen-ondersteuning door vakvereeningen, aanmerkelijk ziet verminderen, dikwijls geheel schrappen. De Amalgamated Society of tailors, die in 1894 16732 leden telde, gaf aan reiskosten in 1877 £ 2041 en in 1892 nog maar £ 515 uit. Dit neemt niet weg, dat we voor reisondersteuning groote sommen nog vinden uitgetrokken, doch zelden is een groote stijging merkbaar. In 1892 gaven 298 Trade-Unions (745648 leden) hiervoor uit een bedrag van £ 386973; 33 „gewerbevereine” 382608 Mk.; in 1893 328748 Mk.

De mogelijkheid van allen te expedieeren is geheel uitgesloten, zoodat een plaatselijke ondersteuning tot de noodzakelijkheden behoort. Hoewel nu onder de georganiseerden gewoonlijk het minst de werkloosheid voorkomt, is toch de ondersteuning, welke reusachtige sommen men hiervoor ook besteedt, steeds onvolkomen door het noodzakelijk maximum der contributie, dat, afhankelijk van het loon, steeds te laag blijft om de kosten eener voldoende ondersteuning of verzekering te dekken.

De gezamenlijke Trade Unions keerden in 1893 aan ondersteuning uit 501.363 p. st.; in 1895 462.030 p. st.; in 1903 559.873 p. st.; resp. 31%, 30% en 27% van hun gezamenlijk inkomen.

In 1893 werd door 378 vakvereeningen met 827.840 leden f 6.155.148 uitgegeven; 13 Trade Unions hebben in een tijdsbestek van 16—63 jaren meer dan acht en veertig millioen gulden hiervoor besteed. De Deensche vakvereeningen keerden in 1899 120.000 kronen uit, in 1902 388.000 kronen in 1904 360.000 kronen; de chambre syndicale des employés keerde in 7 jaren tijds 20128 frs uit; de voornoemde 33 gewerbe-vereine gaven in 1893 hiervoor uit 304.649 Mark. De reusachtige sommen voor de werkloosheids-verzekering besteed vergeleken met het betrekkelijk geringe resultaat, deed Mr. Ch. Raaymakers S. J. neer-

schrijven: „De verzekering is door privaatt-initiatief niet te bereiken”. (Verzekering tegen werkloosheid blz. 55). Zoo betreden wij van zelf het terrein der wetgeving.

* * *
Leek aan de meeste gemeenten de questie van daadwerkelijken steun door verzekering nog te weinig onderzocht of te penible of onnoodig, voor hulp aan de arbeidsbeurs was zij nog wel te vinden.

De vakverenigingen waren hier reeds mee voorgegaan, terwijl ook de werkgevers-organisaties verschillende beurzen of bureaux in het leven geroepen hadden; ja, zelfs particuliere verenigingen beschouwden ze van groot genoeg gewicht om hunne krachten en geld aan het oprichten te besteden. Zoo uitte in 1886 de „Maatschappij van den Werkenden Stand” in Amsterdam een arbeidsbeurs op, waarvan echter het resultaat weinig was, zoodat zij algemeen als een doodgeboren kind beschouwd werd. Doch daar de werkgevers zich heel ongaarne tot een beurs door vakverenigingen beheerd, wonden en de arbeiders van hun kant eveneens weinig sympathie voor de werkgeversbeurs gevoelen, voldoen deze instellingen slechts ten deele aan het doel hun gesteld: „bemiddeling te zijn tusschen ondernemers, die arbeiders zoeken en arbeiders die werkgelegenheid zoeken, de tusschenpersoon tusschen kooper en verkoopers van arbeidskracht”. Zoodoende deed zich de behoefte van een neutrale arbeidsbeurs gevoelen en de Gemeente was het aangewezen lichaam een zulke in het leven te roepen. Deze bureaux worden beheerd of enkel door de gemeente of het bestuur bestaat uit arbeiders, werkgevers en van gemeentewege daartoe aangestelde personen.

1 Januari 1905 waren er in Pruisen 276 beurzen, waarvan 191 zuiver gemeentelijk, terwijl 56 beurzen door patroons en werklieden beide beheerd werden. In Frankrijk was het aantal arbeidsbeurzen van vakverenigingen in 1901 653, terwijl dat der gesubsidieerde beurzen van gemeentewege 55 bedroeg. Bij de oprichting gesteund met 3.100.326 frs, krijgen zij jaarlijks 445.980 frs. Den Haag heeft nu onlangs een gemeentelijke arbeidsbeurs opgericht, welke bestuurd wordt door patroons en arbeiders, terwijl de voorzitter door de Raad benoemd wordt. De kosten bedragen f 26.000. Ook hier vinden wij de bepaling, die wij bij de meeste gemeentelijke arbeidsbeurzen vinden, hoogstens eenigszins gewijzigd: „Geen door werkstaking vrijgekomen plaats of door uitsluiting werkloos geworden werkman wordt door de beurs aangewezen, zonder dat in het eerste geval de werkman, in het tweede geval de werkgever van het feit der werkstaking of der uitsluiting wordt in kennis gesteld.”

Mag de Beurs aan dit werk zijn nuttigheidskarakter ontleenen, als middel ter bevordering van de socialistische gegevens komt zij in de eerste plaats in aanmerking. De vraag der werkgevers enerzijds, het aanbod van arbeidskracht anderzijds, geeft een vrij goeden kijk op den stand der arbeidsmarkt, op de slingeringen der productie, al zal zij, zoolang het niet verplichtend is voor werkgever en werknemer zich bij haar aan te melden, geen uitsluitend juiste gegevens over den geheelen omvang der werkloosheid kunnen geven. Een statistiek over de Deutsche arbeidsbeurzen van 1897 tot 1905 geeft aan, dat het aantal plaatsingen verdrievoudigd is, waaraan echter het toegenomen aantal beurzen niet vreemd is. Sedert 1902 steeg het aantal werkgevers, dat zich aanmeldde, van 294662 tot 407411 in 1904, dat der arbeiders van 510702 tot 602668, terwijl het aantal plaatsingen van 218873 tot 322772 toenam. De beurzen te Berlijn, Frankfort a/d. M., Keulen, Dusseldorf, Breslau hebben het grootste aantal plaatsingen bewerkstelligd.

Doch een directe voorkoming der werkloosheid of leniging van den daaruit voortvloeienden nood, biedt zij niet en haar waarde stijgt dan pas aanmerkelijk, als zij de statistiek-instelling wordt eener verzekering. Mag een arbeidersbeurs zonder verzekering mogelijk zijn, het omgekeerde is vrijwel uitgesloten, zoodat de Deutsche volkspartij terecht in haar program plaatste: „Förderung der Versicherung gegen unverschuldete Arbeitslosigkeit auf kommunaler Grundlage und in Verbindung mit den Anstalten für Arbeitsnachweis”. Deze eisch der Deutsche volkspartij gaat verder dan de eisch van werkloosheidsverzekering alleen, want zij spreekt slechts van „unverschuldete” werkloosheid, dus eischt behalve de ziekte- en ongevallen-verzekering, die in Deutschland sinds lang bestaan, ook nog de invaliditeits- en ouderdomsverzekering. De verzekeringsreglementen der kassen te Gent, Basel, Keulen, indertijd St. Gallen, duiden dan ook scherper aan de gevallen van werkloosheid, waarin uitkeering gegeven wordt; in dergelijke bepalingen als die van Gent uitgesproken: Werkstakingen

of uitsluitingen of de gevolgen daarvan: ziekten of andere lichamelijke beletselen om te werken, kunnen geen redenen zijn om uit het vereenigingsfonds te trekken.

Een dergelijke bepaling stond ook in het reglement der in 1901 opgerichte vereeniging, „Leidsche vereeniging ter bestrijding van werkloosheid en hare gevolgen” te Leiden. Gaat de verzekering alleen uit van de vakvereniging, dan heeft het „unverschuldete” zijn slechts ten deele zin; doch anders wordt het, waar werkgevers of gemeenten bijdragen. De inkomsten der Baselsche verzekering worden getrokken uit de premie's der verzekerden, schenkingen, inzamelingen, subsidies van Staat en gemeente. De Staat gaf bijv. aan het Baselerfonds 1000 frs., aan dat te St. Gallen gaven stad en Kanton samen ± 5000 frs.; de Gentsche gemeenteraad voteerde achtereenvolgens in 1901, 1902 en 1903 de sommen van 10,000 frs., 15,000 frs., 20,000 frs.

Van al de hier genoemde verzekeringen was slechts die van St. Gallen de eenigste verplichtend gestelde en deze is na een proef van twee jaren weder moeten worden opgeheven. Toch is dit geen bewijs geweest voor de onmogelijkheid eener verzekering op dusdanigen grondslag, aangezien de fouten, waarin men toentertijd, 1896—1897) verviel, gemakkelijk te herstellen zijn.

Was het binden aan zoo'n korten tijd op zich zelf al een fout, daar nu velen dachten: „er van halen wat er van te halen is”, een tweede hoofdfout was, dat men die arbeiders, die zeer veel van werkloosheid te lijden hadden, slechts opnam, zoodat de inkomsten onmogelijk de uitgaven konden dekken.¹⁾

Droegen hier de werkgevers niet bij, bij die te Basel wel; een zeer zuiver gezichtspunt, hetwelk in Nederland door de ongevallenwet bevestigd wordt. Het Gentsche stelsel onderscheidt zich van de andere, doordat zij de vakverenigingen, die een werkloozenkas hebben, subsidieert, maar ook tevens door een in het leven geroepen spaarfonds voor niet-georganiseerden, deze in gelijke mate kan bevoordeelen. De uitkeering van de vakvereniging geschiedt naar gelang hare uitgaven zijn voor den werklooze; de uitkeering aan den spaarder wordt bepaald door de door hem opgespaarde som.²⁾

Beginnen bij een verzekering de moeilijkheden al met de vraag: wie de kosten zal dragen en de hoe-grootheid van deze en den omslag over de verschillende categoriën van belanghebbenden, zij zijn weder te vinden bij de vaststelling van den begintijd der uitbetaling, de grootte en den duur der premie's. Want stellen wij ons op het standpunt dat Staat, Gemeente, werkgevers en werknemers bijdragen, dan dringt zich reeds de vraag aan ons op, in hoeverre de rechtvaardigheid tot bijdragen zich uitstrekt. Zonder twijfel toch trekken ook Staat en Gemeente voordeelen uit de verzekering door de geringe kosten van Armenzorg en de besparing van moreele inzinking harer leden. De werkgevers op hun beurt dragen soms direct mede schuld aan het ontstaan van werkloosheid door plotseling ontslag, te haastig aannemen van meer arbeidskrachten, tevoorschijn roepen eener overproductie en tevens moeten zij de gevolgen mede dragen, die onvermijdelijk aan het productiestelsel gebonden zijn. In het Baseler ontwerp betaalden de werkgevers van 10 tot 30 cts wekelijks voor iederen verzekerden arbeider. Voor de bijdrage van arbeiderszijde moet men noodwendig rekening houden niet alleen met de verschillende loonen, maar tevens met den ouderdom, het geslacht en in de eerste plaats met de meer of mindere vatbaarheid voor werkloosheid in de verschillende bedrijfstakken. Is men over deze moeilijkheden heen, dan moet vastgesteld worden de tijdduur van premiebetaling, welke vooraf moet gaan, voordat de verzekerde tot uitkeering gerechtigd is en de tijd, gedurende welken hij weer bij te dragen heeft, voordat hij ten tweeden male ondersteuning kan ontvangen. Bij de bepaling der uitkeering, die afhankelijk gesteld zal zijn van de bijdragen, zal noodzakelijk ook rekening moeten gehouden worden met het al of niet gehuwd zijn van den betrokkene en den tijd, dat hij bijdroeg zonder werkloos geweest te zijn. Tevens zal de vaststelling van het aantal dagen na het begin der werkloosheid, waarna de uitkeering een aanvang neemt, zijn eigenaardige bezwaren medebrengen. Zoo zijn de moeilijkheden zeer vele en verscheiden van aard en moge het Gentsche stelsel een

(Zie vervolg Tweede Blad.)

¹⁾ Zie hierover het opstel van mr. W. G. Sannes, in de Nieuwe Tijd, VIII Jaargang, blz. 72—170.

²⁾ Zie hierover de brochure van Mr. Louis Varlez: „Het Gentsche Stelsel van Verzekering tegen werkloosheid” en „Soc. Weekblad” 1901 blz. 23.

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 8 FEBRUARI 1906. No. 17.

grootte vooruitgang heeten op dit gebied, zij heeft slechts haar waarde zoolang er geen algemeene verzekering van Staatswege is, in een vorm als de ongevallen-verzekering, al zien we de grootte moeilijkheid hiervan niet over het hoofd. Doch zal zij slechts dan veel kans tot slagen hebben als ziekte- en ouderdoms-verzekering aan haar vooraf zijn gegaan? Ontegenzeggelijk zal door een ingrijpend stelsel van verzekering de maatschappelijke toestand der arbeiders verbeteren en de gevallen van fraude zeer verminderen. Tevens is een ziekteverzekering ook van beteekenis voor de arbeidsstatistiek, daar toch in tijden van werkloosheid het ziekte-aantal aanmerkelijk stijgt. Kunnen wij hierbij gevoelig van het onderwerp „verzekering” afstapen, het plan van Prof. G. Schanz, n.l. de spaardwang³⁾, mogen wij niet stilzwijgend voorbijgaan doch moeten opmerken, dat de spaardwang staat tot de verplichte verzekering als het individueele sparen tot een levensverzekering, zoodat wij, erkennend de grootte voordeelen, het toch niet naast, dus zeker niet tegenover de verzekering durven stellen.

³⁾ Zie „Zur Frage der arbeitslosen-Versicherung” en „neue beiträge zur Frage der arb.-Versicherung” van Prof. G. Schanz.

Overpeinzing.

Uit een mummiesluimering te ontwaken, is eene vreemde gewaarwording; maar uit het Doodenrijk op eenmaal in Delft verplaatst te worden, dat brengt onze gedachten aan het dwalen. In het Rijk der Zielen hield Rak ons getrouw op de hoogte van de voornaamste gebeurtenissen op de aarde, maar de uitleg moesten wij er zelf bij bedenken. Zoo wist ik dan ook, dat in Delft de spoorwegtunnel onder water stond. Ook wist ik, dat de Nijl daar niet langs stroomt. Ik maakte uit deze gegevens op, dat er iets heel kostbaars moest gezaaid zijn in den tunnel, nu men daar zeer vernuftig het grootte gemis van Vader Nijl goed maakte, door den weg naar den tunnel aan vier zijden schuin naar beneden te laten loopen, en de goten er in te verstoppen. Zoo kon reeds bij minder overvloedige regens (waaraan anders, naar ik meende, geen bepaald gebrek was) al het hemelwater zich in den doorloop verzamelen.

Ik hoorde, dat het zaaien volgens Hollandsche gewoonte in den Herfst reeds had plaats gehad, en dat de gewenschte vrucht zou moeten zijn een verbeterde, ondergrondse afwatering van den tunnel. Toen begon het mij wat te duizelen

En de trappen afkomende van het station, bemerkte ik mijn Jugend freund Noeter-Amach, die eenigen tijd vóór mij uit het zielenrijk is weergekeerd. Hij was in druk gesprek met een Engelschman, bij wien hij de eer der Delftenaren hoog hield. Maar ik zag, dat hij zich innerlijk ergerde over zijn Delft-Lake. Daardoor werd de toestand mij nog meer duister, want ik meende, dat hij zelf als Oud-Egyptenaar, juist degene geweest zou zijn, die deze nabootsing van de Nijl-overstroming op touw gezet had, toen mij een licht opging en ik las in de blikken van mijn vriend: arme, onwetende Delft-leeken, weet gij dan niet, dat regenwater veel minder vruchtbaar maakt dan het Nijlwater, dat slib achterlaat? Waarom dan niet, bij gebrek daaraan, een afvoerkanaal gelegd naar den tunnel, van een der vele grachten, die toch minstens zooveel stikstofhoudende meststoffen met zich voeren als onze Nijl, wanneer hij Egypteland komt zegenen? Het September-plan was dan zeker reeds vroeger gerijpt en dit zou door velen met vreugde worden waargenomen, daar de tunnel volgens mijn oud-Egyptische logica toch is gemaakt tot verkeersweg en niet tot Nijl-imitatie, evengoed als in ons beminde Egypte het land hoofdzaak is en niet de overstroming er van.

Noeter Amach Hosep, mogen mijne gedachten nog dikwijls door de uwe in de juiste richting worden geleid!

Je landgenoot en getrouwe vriendin,
SHESHEN OESERT.

Mijn vriend Jokes Mac Hine in Delft.

Toen wij buiten kwamen scheen de zon met zoo'n overvloed van heldere stralen op alles om ons heen, dat ik spoedig weer in een prettige stemming gebracht was, zoodat ik bijna geneigd was alles te vergeven en te vergeten. Och dacht ik, als hij maar eens wat meer gezien heeft in onze prinsestad, zal hij den tunnel wel weer uit zijn gedachten zetten.

Ik had echter den „witkiel”, wien ik met achteloosheid zwier Jokes' city-bag had afgegeven, maar vooruit gestuurd, ik vond het niet noodig, dat hij de opmerkingen van mijn vriend opving, ik zou er mij niet boos over maken, maar hij zou er zich aan kunnen ergeren.

Jokes zag er echt Engelsch uit, zijn nauwsluitend reiskostuum waarover zijn lange, tegen alle weer en wind geharde jas, zijn omgeslagen broekspijpen en slobkousen, zijn reispet, de onafscheidelijke pijp in den mond en Baedeker in de hand, maakten, dat ieder die ons tegenkwam hem aangaapte. Ik liep er naast met een gezicht alsof ik iederen dag met een Engelschman wandelde en hoopte dat ik Delftsche bekenden zou tegenkomen.

Tot den overweg van de Buitenwatersloot ging alles naar wensch. Ik liet geen aardig kijkje of plekje ongebruikt om hem te overtuigen van de charme van Delft en ik slaagde er zelfs in zijn ironischen glimlach te doen verdwijnen, toen ik hem stilhield op de Buitenwatersloot, waar in het verschiep de zon juist onderging met dien intensen rood-gouden gloed, dien we slechts in Nederland bij tijden zien. De achtelooze zwaai van mijn hand deed vermoeden, dat ik dit speciaal voor hem gearrangeerd had, waarvoor ik beloofd werd met een knik en een waardeerdend: „Very nice, indeed”. Ik had mijn doel bereikt. Nu ik eenmaal zijne belangstelling had opgewekt, zou ik wel zorgen dat hij stof tot bewondering genoeg had. Zoo dacht ik en alles zou goed gegaan zijn als er geen Delftsche straatjongens waren geweest, die nu eenmaal geen vreemdeling dulden in hun midden.

„Kaik 'es 'n boerendooier” hoorde ik naast mij zeggen. Ik verschrikte den jongen echter zóó door den blik vol wanhoop, dien ik op hem richtte, dat hij met versnelden pas doorliep, maar op een afstand stond hij stil en begon met inmiddels uit 't niet verzezen kornuitjes te schelden „Boerendooier” en voor het rijm natuurlijk „schooier, Boerendooier”. Weer verscheen die ironieke glimlach op Jokes' gezicht en hij maakte de opmerking „dat hij niet erg welkom scheen te zijn”. Wel trachtte ik hem door het antwoord „ik kan toch niet voor de Delftsche straatjongentjes instaan” in een goeden luim te houden, maar ik voelde dat de zaak weer verloren was. Hierover nadenkende liepen wij de Binnenwatersloot af en ik was op de brug van de Peperstraat toen ik mijn reisgezel miste. Ik draaide mij om en Good Heavens! daar stond hij voorovergebogen met de handen in de zakken, en met aandacht te turen op den barometer van Delfia. Als bij intuïtie voelde ik dat dit de genadeslag zou zijn. Ik snelde op hem toe en trachtte zijn aandacht af te leiden door met enthousiasme te wijzen op den toren van de Oude Kerk, die een zoo characteristic vieuw opleverde, maar te vergeefs.

Yes, Yes, out here, what is this!

O, dit zijn eenige meteorologische instrumenten, aangebracht door . . .

Ik durfde het woord verfraaiings-vereeniging niet te noemen, maar onverbiddelijk klonk het: Door wat?

„Door de verfraaiings-vereeniging Delfia.”

„O, dat dacht ik al” zei hij op een toon, die duidelijk genoeg zei, wat hij dacht. „Wat is eigenlijk het doel van die vereeniging?”

„Och, maak nu geen gekheid, verfraaien der stad natuurlijk”.

„Word niet boos”, zei hij „ik wist niet, dat gegevens omtrent het al of niet regenen en stormen in een broeikas tot het gebied verfraaien behoorden. Maar een zoo uitgebreide vereeniging moet wel veel nut stichten.”

„Ja zeker” antwoordde ik „maar loop nu door want we moeten nog meer zien”.

„Heel gaarne” zei Jokes en toen met een blik op den barometer, die op regen stond, „ik wist niet dat het regende”. Hij knoopte zijn jas stijf dicht en volgde mij door de Peperstraat.

Enige oogenblikken daarna zaten wij op mijn kamer weggezonden in een paar makkelijke stoelen. Ik haalde onze Engelsche reisherinneringen nog eens op, wij vertelden

elkaar de zonderlinge voorvallen en ontmoetingen, die we daar samen hadden doorgemaakt, kortom ik begon mij zoo welbehagelijk te voelen, dat ik de natuurlijk niet uitblijvende opmerkingen over mijn kamer geheel als scherts kon opnemen.

„I say” begon hij eindelijk weer, terwijl hij over zijn glas port heen naar den wand keek, „Is dat het rooster van je Polytechnische, pardon, Technische Hoogeschool hier; apropos, die moet ik toch ook nog eens zien, welk jaar ben je? Toe geef mij nog even mijn binocle aan, dan kan ik lezen wat je vandaag gemist hebt.

„Dat zouden jullie in Oxford niet moeten probeeren, colleges missen om een vriend te ontvangen”, antwoordde ik met een gevoel van voldoening, maar tevens van spijt, dat ik hiermee mijn eenigen en laatsten troef uitgespeeld had.

„Maar” vervolgde ik „zullen we nu eens opstappen, dan kunnen we eens een kijkje nemen in onze inrichting. Dan kun je in Engeland eens meespreken als er over onderwijsinrichtingen gesproken wordt.

Wij staken een nieuwe cigarette aan en waren weldra op weg naar de gebouwen van den Verwersdijk waar ik mij voorstelde de modelzaal en de groote collegezaal te laten zien, die ongetwijfeld een grootschen indruk op Jokes maken moesten.

Maar ik ondervond al heel spoedig dat Engelsche studenten zich niet zoo gemakkelijk om den tuin laten leiden als de Hollandsche.

Nauwelijks waren wij samen het steenen poortje door-gewrongen of Jokes' oog rustte met een mengeling van spot en mededoogen eerst op de aangesloten loodsengelederen en toen op mij.

Ik erken dat het niet verstandig was te beginnen met dit deel van onze Hoogeschool, maar ik bedacht het vrij te laat en nu hoopte ik, dat een zekere climax wel gunstig zou werken.

Dit alles behoort bij de T. H. S. zei ik, trachtend om door een zekeren nadruk hem te overbluffen, maar het werd niet opgenomen zooals ik verwacht had.

„Hebben jullie eigen stallen,” zei hij met schijnbaar ongeveinsde bewondering, „die luxe kunnen wij ons niet permitteeren.”

Ik had de questie nog nooit van dit standpunt bekeken, maar daar het toch te gek was deze gebouwen als college-en teekenzalen voor te stellen, maakte ik er een grapje van en vertelde hem van ezels, varkens en schapen, die wij hier hielden, alles dienende om hem ongemerkt naar buiten te leiden zonder een al te gek figuur te slaan.

„Maar hebben jullie ook onderwijsgebouwen hier?” vroeg hij.

Ik begon hem toen uit te leggen dat we een Hoofdgebouw, een gebouw voor geodesie, een prachtig natuurkundig gebouw, een geheel nieuw Laboratorium, kortom vele gebouwen hadden, waarvan ik hem voorstelde het hoofdgebouw nog even te gaan bezichtigen.

Toevallig echter interesseerde hem de natuurkunde en geodesiegebouwen meer; toen ik hem vertelde, dat dit alles niet meer op één dag te doen was, liet hij zich toch niet afschepen, zoodat wij ons naar het Oude Delft begaven, waar we op den tram stapten naar de Rotterdamsche poort, vanwaar we na een gezonde wandeling ons doel bereikten.

„Nu weet ik,” was zijn eerste opmerking „waarom de Dutch architects zoo beroemd zijn. Wie studeert met zulke voorbeelden, moet wel een groot man worden. „Werkelijk” vervolgde hij, „als dit gebouw van binnen even practisch is als schoon van buiten, dan is het een voorbeeld van bouwkunst.

Ik verzekerde hem zonder eenigen schroom, dat dit het geval was en ik noodigde hem uit zichzelf er van te overtuigen. De hoofdeur was gesloten, maar ik merkte op: „De hoofdtrap is nu niet bereikbaar, maar de zijtrap wel”, hetgeen hem in zoover moed gaf dat hij werkelijk vol ijver om het gebouw begon te baggeren; midden in den modderpoel echter bleef hij staan op een keisteen en voegde mij toe:

Gelukkig dat jullie nog een zijingang ook hebben. Vooral in donker maken jullie zeker van deze deur gebruik.

Ik wilde een min of meer hatelijk antwoord geven, maar plotseling haalde hij zijn horloge te voorschijn en riep mij toe:

„Lorte here, I must go mijn trein gaat over een kwartier I am sorry. Ont I cannot stay any longer.

Ik was zeer onaangenaam gestemd over die tevergeefsche modderpartij en daardoor kwam het, dat ik een gewaardwording van rust kreeg toen Jokes op zijn vertrek zinspeelde.

Wij togen op weg en hoewel wij eenigen tijd moesten wachten voor de brug, die toevallig open was, kwamen we juist in tijds aan het station. De trein stond klaar en Jokes stapte doodkalm in een eerste-klasse-rooken, waarvan hij het raampje open wierp en zich er uit buigend, stak hij mij de hand tot afscheid toe.

„Good bye” zei hij. „Ik dacht niet dat een zoo kleine stad als Delft een zoo grootsteedsche indruk zou kunnen maken. Werkelijk je hebt er mij een indruk van gegeven die zeer

De trein floot en ik riep hem een laatst „Good bye” toe, waarin voor den ingewijde een mengeling van dankbaarheid, boosaardigheid en wrevel lag opgesloten.

Ballade

over de beroeringhe in de goede stad Phoenix,
anno domino 1306.

De burgers van 't stedeke Phoenix
Die vierden zoo vroolijk er feest.
't Ware ruwe, zware tijden,
En ieder dronk als een beest.

Reeds lang was de strijdgalm verstorven
Op de muren der wakkere stad,
Waar de straten krioelden van braven,
's Middags vroolijk en 's avonds soms zat.

Toen klonk op eens een alarmkreet,
Die de dappren in woede ontgloort,
Want vol vuur roept de Bisschop van Duymen
De Knorren, die staan aan de poort.

De poorten waren stevig,
En de Knorren sliepen zacht.
Maar ofschoon het een loos alarm was
Sliepen velen onrustig dien nacht.

Want ze vreesden dat de Knorren,
Jaloersch op den bloei van de stad,
De welvaart ondermijnden,
Daar een bond men geweigerd had.

Maar de tijden werden nog zwaarder,
De vrijheid liep gevaar,
Want de wilde horden der Proffen
Vielen 't land in: geen leger was klaar.

En in hun schrik en ontzetting
Zag men uit naar een bondgenoot,
Om zijn rechten te verdedgen,
Getrouw in nood en dood.

Toen riepen de burgemeestren
De burgerschap bij elkaar,
En men praatte en debatteerde.
't Was allemaal duidelijk en klaar.

Men wilde zich met de Knorren
En met heel het platteland
Vereenigen tegen de Proffen,
In één eendrachtige band.

Eén oude burgervader,
Die sprak zelfs zoo vurig en vrij,
Tot hij zelf niet meer recht besefte
Welke zin in zijn woorden lei.

Maar de boeren op 't land lachten kalmpjes:
„Loop jullie om mij naar de maan.
„Ik strijd niet om recht met de Proffen,
„k Verkoop hun mijn knollen en graan”.

Maar 't vuur in de borsten der burgers
Ontvlamde in laaienden gloed.
Zij stormden vol geestdrift te wapen
Beziel met versterkenden moed.

En toen zich die geestdrift verspreidde,
Voegden ridder en poorter en knecht
Zich saam bij de dappere strijders,
Tot den kamp om hun heiligste recht.

JACOB VAN MAERLANT.

De zoon van Coralie.

Opvoering gezelschap van Eysden op Donderdag 1 Februari.

Het gezelschap van Eysden komt, zooals ik bekend mag onderstellen, hier 's jaars een twaalfstal opvoeringen geven.

Studenten vindt men bij die opvoeringen weinig en men keurt dat af, de schouwburg-commissie omdat er nu eenmaal studenten bij dergelijke dingen moeten zijn, de pachter van den Doelen, omdat hij er rijen vooraan voor open houdt, welke zelfs bij overigens volle zaal veelal leeg blijven, en ten slotte de Delftsche burgerij, omdat die alle feestelijkheden of openbaarlijkheden zonder Minerva's zonen, onfeestelijk en onopenbaar vindt.

Hoe 't zij, als het gezelschap van Eysden blijft komen met zulke allerverschrikkelijkste prullen als dit jaar over 't algemeen gegeven worden, dan moet ik constateeren, dat de afwezigen groot gelijk hebben.

Bijv. De zoon van Coralie. Een tooneelstuk staande op het peil van een colportageroman, wordt zonder blikken of blozen ons voorgezet.

Hoe? Ja tamelijk goed. Maar niet mogelijk is het zulk een prul daarmede aannemelijk te maken.

Indien van Eysden eens met wat beters komt, zullen ook wel de studenten zich laten zien bij de opvoeringen van dit, wat spel aangaat, verdienstelijk gezelschap.

V. B.

INGEZONDEN.

Aan de Pers.

Ik geef ze der kritiek niet prijs,
Mijn Lijdens- en Liefdeszangen,
Gezongen op mijn eigen wijs
Voor alle standen en rangen.

Ik wil ze niet onder 't vlijmend mes
Van den betwetenden verzenslachter,
Die Liederenkunst beschouwt als de les,
Waar niemand, behalve hij . . . komt achter.

Ik laat ze ook niet voor de vensters hokken,
Keurig gebonden in fraaien band;
Natuurlijk alleen om koopers te lokken
Met ∞ klein verstand.

En die van den inhoud geen jota verstaan.
Zij vitten op maat- en rijmgebreken
Want, ! . . . 't volgen eener vrije baan
Wordt steeds als duivelswerk bekeken.

Een kalme rust is dus je lot
Mijn lieve papieren kinderen,
Mijn tweede ziel, mijn levenslot,
Glijpt eentje d'r uit, 't zal jullie niet hinderen.

Want gedragen, als 't betoonde Woord,
In dubbele consonanten,
Verzeld door 't galmende akkoord
In een bundeltje met verwanten.

Zullen eenigen wellicht toch de Wereld 'ns zien;
Die kunnen je dan vertellen,
Wat een rare eischen die goede lien
Aan Woorden- en Toondichters stellen.

SAM VAN DE GEER.

9 Februari 1903.
(Ingezonden Februari 1906.)

We ontvingen van Sam van de Geer bovenstaand gedicht, dat, de redactie is hiervan overtuigd, niet als parodie, maar als ernst bedoeld is. (Dit is merkbaar aan een paar regels).

Ofschoon de Redactie van oordeel was, dat dit gedicht voor zichzelf spreekt, zond onze medewerker W. v. K. t. E. ons 't volgende gedicht, hierin Sam, als dichter, symboliseerende in een waaghals op zwak ijs.

Aan Sam.

Ik zie daar Sam op 't brooze ijs,
Met hier en dicht omhangen,
Hij rijdt maar op een eigen wijs
En zingt zulke rare zangen.

Het ijs kreunt onder 't vlijmend mes,
Van den kloeken schaatsenverkrachter,
Die de schaatsenkunst beschouwt als een les,
Waar niemand, behalve hij . . . komt achter.

Hij blijft ook niet voor een ijstent hokken,
Op het ondergeloopene land,
Neen . . . Die daar staan, staan er om minnaars te
Met hun fulpen oogenrand. [lokken,

Hij wil niet op kleene slootjes gaan staan,
Hij rijdt de rivieren en beken:
Want, ! . . . het volgen eener vrije baan
Wordt steeds als duivelswerk bekeken.

Een stoere slag is dus je lot
Mijn lieve, mijn schaatsen-kinderen,
En gaat straks ook het ijs kapot,
Het water zal Sam niet hinderen.

Want verzonken met z'n hooge boord
Een laatste der dissonanten,
Verzeld van een dubbel gebroken akkoord
Van vrienden en verwanten,

Scheidt Sam uit om de Wereld 'ns te zien,
En scheidt op zijn eigene wijs,
Van zijn verzen verschijnt één als curiosum misschien:
Wat een branie voor zulk een zwak ijs.

W. VAN KWAAD TOT ERGER.

Zurich.

EEN GEWICHTIGE ONTDEKKING.

Uit Parijs meldt men, dat de civiel-ingenieur George Claude in de Ingenieurs-vergadering meegedeeld heeft, dat het hem gelukt was, de in de lucht aanwezig zijnde zuurstof en stikstof te scheiden. Dit is een zeer gewichtige ontdekking, vooral voor de Metallurgie. Claude verklaart, dat het vloeibaar maken der lucht hem tot deze ontdekking gevoerd heeft. Het zou mogelijk zijn, om slechts voor 2 centimes per Liter, in de Metallurgie temperaturen op te wekken, die tot nu toe niet bekend zijn.

De „Berliner Avondpost” schrijft hierover:

De ontdekking van Georg Claude is werkelijk zeer gewichtig en reeds heeft men verschillende keeren getracht dat vraagstuk op te lossen.

In de eerste plaats verdient Raoul Pictet in Berlijn genoemd te worden, die zich met dit vraagstuk reeds een reeks van jaren heeft beziggehouden en in de laatste jaren met veel geluk.

Pictet heeft reeds in Engeland in het jaar 1899 toestellen gebouwd, waarin hij de scheiding probeeren wilde, echter zonder resultaat. Maar nu heeft Pictet op de in September gehouden Natuurvorscherversvergadering te Meran een voordracht gehouden, waarin hij meedeelde, dat het hem gelukt is, door 't vloeibaar maken en het dan te laten verdampen der lucht, de zuurstof en stikstof in de lucht te scheiden en daardoor een product te verkrijgen, dat ongeveer 50 procent zuurstof bevat en dat hij dit als Technische Zuurstof in den handel brengen wil.

De laatste berichten melden, dat het aan Prof. Pictet gelukt is, het procentgehalte nog te verhoogen. Verder schijnt 't hem gelukt te zijn, den prijs van de zuurstof op een pfenning per Liter te brengen. Dit laatste moet echter nog beproefd worden. Zou het echter bevestigd worden, dan zouden de proefnemingen van Prof. Pictet verder gaan dan die van George Claude.

Prof. Pictet is geboren in Genève; maar is reeds sedert jaren in Berlijn gevestigd, waar hij in vakkringen zeer hoog staat aangeschreven en aller vertrouwen bezit.

HERYLA.

Delftsche Studentenbond.

De onderstaande motie is door de Bondsvergadering van 5 Februari 1906 met algemeene stemmen aangenomen:

De Bondsvergadering van 5 Februari 1906, gehoord de discussie omtrent de kwestie der studiebelangen, overwegende,

dat samenwerking van alle studenten aan de T. H. S. noodzakelijk is,

dat eene centrale commissie der vakverenigingen reeds eene vertegenwoordiging van alle studenten omvatten kan en hiervan de vereischte kracht kan uitgaan, dat de ingeslagen weg om studieleiden van het Delftsch Studentencorps te vormen, overbodig is, hoewel zij de houding van het Corps om gezamenlijk optreden te bevorderen, waardeert,

verklaart zich voor eene regeling in den geest van eene centrale commissie uit de vakverenigingen.

Debating-Club.

Vierde Huishoudelijke Vergadering, op Woensdag 14 Februari 1906, des avonds te 7³/₄ uur, in de Leeszaal der Societeit Phoenix.

Stellingen: I. Het vraagstuk van 's menschen voortleven na den dood moet zoo mogelijk niet theologisch, maar wetenschappelijk opgelost worden.

II. Het samentreffen van beteekenisvolle droomen en hallucinaties met gebeurtenissen uit het dagelijksch leven, waarop zij betrekking hebben, is door toeval niet te verklaren.

III. De z.g. verschijningen van dooden kunnen niet altijd een spel der verbeelding zijn.

Verdediger: de heer H. N. de Fremery.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

DELFT.

De eerstvolgende lezing van de Mijnbouwkundige Vereniging te Delft heeft plaats op Donderdag 15 Februari, in den Foyer van Stads Doelen.

Onderwerp: „De vulkanen van Nederlandsch-Indië” (met lichtbeelden).

Spreker: J. VAN BAREN, docent aan de Hoogere Land- en Boschbouwschool te Wageningen.

SNJEUNTOJOUNSELSKIP „FRISIA”.

Oankomme Snjeun, om tsien ûre krêkt, gearkomste by WYTZE VAN DER SLUIS, Alde Delft 55.

CORRESPONDENTIE.

R. R. R. — Kunnen we niet plaatsen.

A G E N D A.

DEN HAAG.

Vrijdag 9 Febr. Ned. Tooneel: „De Veroveraar”; 8 uur.

Zaterdag 10 Febr. Fransche Opera: „Messaline”; 8 uur.

Maandag 12 Febr. Geb. v. K. en W.: Italiaansche Opera: „Lucia di Lammermoor”, met medewerking van sgra Galvany; 8 uur.

ROTTERDAM.

Vrijdag 9 Februari. Groote Schouwburg: „Flachsman als hoofdonderwijzer”; 8 uur.

Zaterdag 10 Febr. Tivoli-Schouwburg. Ned. Tooneel: „De veroveraar”; 8 uur.

Gr. Schouwburg. Ned. Opera: „Tannhäuser”; 8 uur.

ADVERTENTIEN.

GEOPEND:

Café Spatenbrau.

GORTSTRAAT 5.

DEN HAAG.

ALLERLIEFSTE

kortharige SINT-BERNARDHOND,

met stamboom, te koop. Zijnde Reu, elf maanden, voor f 150. Adres te bevragen Bureau van dit Blad.

DAME, in het bezit van typewriter en cyclostyle, bekend met moderne talen,

vraagt COPIEERWERK.

Brieven fr. lett. V. D. aan GIJSELAAR's BOEKHANDEL, Balthasar Floriszstraat 47, AMSTERDAM.

WIJNHANDEL L. PENNING,

Café-Restaurant,

Binnenwatersloot 1.

Wilt U overtuigd zijn **zuivere Wijnen** te ontvangen tegen **billijke prijzen**, doet dan uw bestellingen aan bovenstaand adres, daar de Vertegenwoordiging van „THE CONTINENTAL BODEGA COMPANY” voor Delft aan mij is opgedragen.

De goede naam welke „T. C. B. Cy.” ook onder H.H. studenten heeft, is mij een reden te meer, om mij bij voortdoring voor levering van wijnen aan te bevelen.

Uitgebreide **Prijscourant** steeds verkrijgbaar.

L. PENNING,
Vertegenwoordiger van

The Continental
Bodega Company

EGLISE WALLONNE.

Service tous les dimanches à 10 heures et demie.

Passage-Bureau

J. DE KUYSER & ZONEN,
Oude Delft 229 en 231.

Stv. Mij. „Rotterdamsche Lloyd”,
via Rotterdam-Marseille.

Stv. Mij. „Nederland”,
via Amsterdam-Genua.

Alle informatiën zoowel voor passagiers als voor verzending van goederen kosteloos verkrijgbaar.

TECHNISCHE BOEKHANDEL

J. WALTMAN JR.,

BINNENWATERSLOOT 33.

Van Hemert, Mechanica.

DEEL I.

Van dit werk zal ik op bestelling nog enkele exemplaren tegen den gewonen prijs van f 5 à contant kunnen leveren.

Bestellingen worden echter spoedig ingewacht, daar dit aanbod wegens den zeer geringen voorraad slechts tijdelijk is.

J. WALTMAN JR.

